Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

Concilij constantiensis decretum: Frequens

urn:nbn:de:bsz:31-300759

Visual Library

riſimiles et pbabiles coniecturas eueniũt
Si in oibus pdicta via nihil petit diffici/
le aut oneroſum vel inhoneſtum/queritur
ꝓpter quid pncipes ꝛ plati debeant impro
bare/maxime pro tanto bono reunitionis
obedientie hui⁹ totalis obtinendo. Quid
eni graue erit ꝙ oia indulgeant̃ pterita / et
non diſcutiant̃/ꝙ dñs Benedictus habe/
at bonos ꝯſiliarios nõ ſuſpectos cuicũqȝ
pti/ſm quoꝝ iudiciũ agat qđ actur⁹ eſt/ꝙ
ipca vindicando ꝓprias aut alienas iniuri
as immunis ſit/ꝛ deo committat: aut certe
vniuerſali bono eccleſie ꝛ pacis illas donet
Idẽ dicim⁹ de ſubditis qbuſcũqȝ erga do/
minũ Bñdictũ. Profecto nihil iſtoꝝ diffi
cile ẽ niſi forte apđ illos/apđ qs hũilitas ꝛ
caritas ꝛ ecclaſtica vnitas fuerint oneroſe/
ſꝫ q turbationib⁹ gaudent ꝛ querunt q ſua
ſua ſunt/nõ q Jeſu xpi. Aut q ſuis ſenten/
tijs ceruicoſa aioſitate nimis credũt. Aut
ſi difficilia eſſe iſta quiſqȝ contẽdent/anim
aduertat ille obſecro ſi plures ſint in alijs
vijs/difficultates ꝛ ambages/aut viam ali
quã oĩ difficultate carentẽ afferat i mediũ
nos letis animis cõplectemur. Qꝫ ſi hͦ vel
facere nõ vult. vel/qđ magis credim⁹/non
põt/tunc cũ aliqđ agere neceſſe ſit/pgat no
biſcum in hanc ſniam: ꝛ attendat qđ plus
bẽat dãni p eccliã. vel ſic ſtare/imo qtidie
magnis lapſib⁹ corruere: ꝛ dñm Bñdictũ
incarceratũ eſſe: ꝛ cardĩales ſuis honorib⁹
ſpoliatos/ꝛ pncipes ad ꝯtẽtionẽ piculoſaꝫ
diſpoſitos videre: aut ꝙ ita pparem⁹ nos
p hãc reunitionẽ pmã ꝛ totalẽ hui⁹ obedie
ꝙ cũ alia celeriter ꝛ vtiliter tractare valea/
m⁹. ꝛ qliter/ſi qs qſiuerit/iã in ptermiſſum ẽ
ꝛ a prudẽtiorib⁹ erit diligenti⁹ inqrendum
ꝛ inueniendum facilius.

Finit.

Decreta in ſeſſione

publica cõcilij generalis Cõſtantien. die
ſabbati. ix. octobris Anno. Mccccxvij. Et
pmo phemiũ ſup futuris cõcilijs celebran
dis/ꝛ puiſione aduerſus futura ſciſmata

FRequẽs generaliũ ꝯciliorꝫ ce
lebratio: agri dñici precipua
cultura eſt. q vepres ſpinas et
tribulos hereſiũ/erroꝝ ꝛ ſciſ/
matũ extirpat. exceſſus corri
git. deformata reformat. ꝛ vineã dñi ad fru
gẽ vberrime fertilitatis adducit. Illoꝝ vo
neglectus premiſſa diſſeminat atqȝ fouet.
Hec pteritoꝝ temporꝝ recordatio/ꝛ pñtiũ
ꝯſideratio/añ oculos nrõs ponũt. Ea ꝓpt
hoc edicto ppetuo ſancim⁹. decernim⁹ atqȝ
ordinamus/vt amodo generalia concilia
celebrent̃. Ita ꝙ pmũ a fine huius cõcilij i
qnquenniũ immediate ſequẽs. Secundũ
vo a fine illi⁹ mediate ſequẽtis concilij in
ſeptenniũ/ꝛ deinceps in decenniũ ppetuo
celebrent̃/in locis q ſummus põtifex p mẽ
ſem ante finẽ cuiuſlibet concilij approban
te ꝛ ꝯſentiente concilio/vel in eius defectũ
ipm conciliũ deputare ꝛ aſſignare teneat̃/
vt ſic p quãdã continuationẽ ſemp aut ꝯci
liũ vigeat. aut p ťmini ꝓuidẽtiã expectet̃.
Quẽ terminũ liceat ſũmo põtifici de fratꝝ
ſuoꝝ ſcẽ romãe eccie cardinaliũ ꝯſilio/ob
emergẽtes forte caſus abbreuiare/ſꝫ nullate
ten⁹ proget̃. Locũ aũt p futuro ꝯcilio cele
brãdo deputatũ abſqȝ euidẽti nccitate nõ
mutet. ſꝫ ſi forte caſus aliqs occurrerit q ne
ceſſariũ videret̃ ipm locũ mutari puta obſi
diõis guerraꝝ peſtĩs aut ſilis. Tũc liceat ſũ
mo põtifici de pdictoꝝ fratꝝ aut duaꝝ pti
um ipoꝝ ꝯſenſu atqȝ ſbſcptõe/aliũ locũ p/
us deputato loco viciniorẽ ꝛ aptũ ſb eadeꝫ
tñ natione/ſurrogare. niſi idẽ vł ſilẽ ipedi/
mẽtũ p totã illã nationẽ vigeret. tũc ad ali/
quẽ aliũ locũ viciniorẽ alteri⁹ natõis aptũ
hmõi ꝯciliũ poťit ꝯuocari. ad queꝫ plati et
alij q ad ꝯciliũ ſolẽt cõuocari/acceder̃ tene
ant̃ ac ſi a pncipio loc⁹ ille fuiſſꝫ deputatus
Quã tñ loci mutationẽ vł termi breuiatõꝫ
teneat̃ dict⁹ ſũm⁹ põtifex ltime/ꝛ ſemel p an
nũ añ pfixũ ťminũ publicare/ꝛ itimare vt
ad ipm conciliũ celebrandũ pdicti poſſint
ſtatuto termino cõuenire. Si vero qđ
abſit in futurũ ſciſma oriri contingeret/ita
ꝙ duo vel plures p ſummis pontificib⁹ ſe
gererent. a die quo ipi duo vel plures inſi/
gnia pontificatus publice aſſumpſerint.
ſeu adminiſtrare ceperint. intelligatur ipo
iure terminus concilij tunc forte vltra an/
num pendens/ad annũ primum breuiat⁹
ad quos omnes prelati ꝛ ceteri qui ad con
cilium ire tenentur/ſub penis iuris ꝛ alijs
per concilium imponendis/abſqȝ alia vo/
catione conueniãt. Necnon imperator ce/
teriqȝ reges et principes perſonaliter vel p
ſolennes nuncios tanqȝ ad commune incẽ
dium extinguendum/per viſcera miſericor
die Jeſu chriſti ex nunc exorati cõcurrant.
Et qlibet ipoꝝ p romano põtifice ſe gerẽs

infra mēſem a die q̄ ſciam habere potuit/
aliū vel alios aſſumpſiſſe papatꝰ inſignia
vel papatu adminiſtraſſe/teneatur ſub int
minatione meledictionis eterne ⁊ amiſſio
nis iuris ſi quod forte ſibi queſitū eēt a pa
patu/quā ipo facto incurrat. ⁊ vltra hoc ad
quaſlibet dignitates actiue ⁊ paſſiue ſit in
abilis/cōciliū ipſum ad terminū anni ꝑdi
ctuꝫ loco prius deputato celebrandū indi
cere ⁊ publicare. ⁊ ꝑ ſuas litteras cōpetito
ri vel cōpetitoribꝫ ipſum vel ipſos ꝓuocā
do ad cauſam/vel ceteris ꝑlatis ac princi
pibus q̄ſtum in eo fuerit intimare. Necnō
termino ꝑfixo ſub penis ꝑdictis ad locum
cōcilij ꝑſonaliter ſe transferre. nec inde di
ſcedere/donec ꝑ ꝯciliū cauſa ſciſmatis/ple
narie ſit finita. Hoc adiūcto ꝙ nullus eoꝝ
ꝯtēdētiū de papatu i ipo ꝯcilio vt papa ꝑſi
deat. Quinimo vt tāto liberiꝰ ⁊ citiꝰ eccle
ſia vnico ⁊ idubitato paſtore gaudeat/ſint
ipſi oēs de papatu ꝯtendētes / poſtq̄ ipm
ꝯciliū inceptū fuerit/auctate huiꝰ ſcrē ſino
di ipo iure ab oī adminiſtratiōe ſuſpēſi. nec
eis aut eoꝝ alteri/donec cā ipa ꝑ ꝯciliū ter
miata fuerit quōlibꝫ a quoq̄ ſub pena fau
torie ſciſmatꝭ obediat. ¶ Qꝫ ſi forte electio
nē romani pōtificis ꝑ metū q̄ caderet in cō
ſtantē viꝝ ſeu impſſionē de cetero fieri cō
tingat/ipam nullius ꝺcernimꝰ efficacie vl'
momēti/nec poſſe ꝑ ſequentē ꝯſenſum eti
am metu ꝑdicto ceſſante/ratificari vel ap
probari. Non tñ liceat cardinalibꝫ ad aliā
electionē ꝓcedere. niſi ille ſic electꝰ forte re
nūciet/vel decedat. donec per generale ꝯci
liū de electione illa fuerit iudicatū. ⁊ ſi ꝓce
dāt nulla ſit electio ipo iurē. Sintq̄ ſic ſe
cūdo eligētes ⁊ electꝰ ſi ſe papatui ingeſſit/
omī dignitate. honore. ⁊ ſtatu etiā cardina
latus ⁊ pōtificali/ipo iure ꝓuati. ⁊ inabiles
de cetero ad eaſdē/ac etiā ad papalē/ nec a
liquis eidē ſecūdo electo vt pape ſub pena
fautorie ſciſmatꝭ obediat quoq̄ modo. Et
eo caſu cōciliū de electione pape ꝓuideat il
la vice. Sed liceat imo ⁊ teneant electores
omēs aut ſaltē maior ps ipſoꝝ/quā cito ſi
ne ꝑiculo ꝑſonaꝝ ꝑꝫt/etiā ſi ꝑiculū omniū
bonoꝝ immineret/ſe trāſferre ad locū tutū
⁊ metū ꝑdictū allegare. corā notarijs publi
cis ⁊ notabilibꝰ ꝑſonis in multitudie po
puli/in loco inſigni. ita tamē ꝙ allegantes
metū huiuſmodi habeāt in ipius metꝰ al
legatione exꝓmere ſpeciē ⁊ q̄litatē dicti me
tus. ⁊ iurare ſolenniter/ꝙ metus taliter al
legatus eſt verus. ⁊ ꝙ credunt ſeipm poſſe
probare. ⁊ ꝙ per maliciā vel calumniā hu
iuſmodi metū non ꝓponūt. Nec vltra pro
ximū futuꝝ conciliū vllo modo poſſit dif
ferri allegatio dicti metus. Teneantꝰ inſu
per poſtq̄ ſe tranſtulerint ⁊ metū allegaue
rint modo predicto ꝓuocare ſic electum ad
concilium/quod cōcilium ſi vltra annum
pendeat a die ꝓuocationis huiuſmodi/in
telligatur ad annum vt ſupra ipſo iure ter
minus breuiatꝰ / ⁊ nihilominus teneatur
electus ipe ſub penis predictis ⁊ cardina
les ꝓuocantes ſub pena amiſſionis cardi
nalatus ⁊ omniū beneficioꝝ ſuorum. quā
ipo facto incurrant/infra menſem a die ꝓ
uocationis/concilij ipm vt ſupra dicitur
indicere ⁊ publicare/⁊ q̄ citiꝰ poterit inti
mare/cardinales ipi/ceteriq̄ electores ad
locū concilij tempore conuenienti perſona
liter ſe transferre/⁊ vſq̄ ad finē cauſe expe
ctare. Teneantur quoq̄ prelati ⁊ ceteri vt
ſupra ad cōuocationē cardinaliū iᵐ/ſi for
te ſit electꝰ ꝓuocare ceſſaret/accedere. Qꝫ ēt
ſic electꝰ in ꝯcilio ipſo non preſideat. quin
imo ſit a termino initiandi ꝯcilij ipſo iure
ab omni adminiſtratiōe papatꝰ ſuſpenſus
nec ſibi a quoq̄ ſub pena fautorie ſciſma
tis quomodolibet obediatur. ¶ Qꝫ ſi infra
annū ante diem indicti concilij ꝯtingant
ſupradicti caſus. vicꝫ ꝙ plures ſe gerāt pro
papa vl' ꝙ vnꝰ ꝑ metū ſeu impſſionē eligat
ceſſeātꝰ ipo iurē. tā gerētes ſe ꝓ papa q̄ electꝰ
ꝑ metū ſeu impſſionē/⁊ cardiales ad dictū
ꝯciliū ꝓuocati/teneātq̄ in ipo ꝯcilio cōpa
rere ꝑſonalr̄ cām exponere ⁊ iudiciū ꝯcilij
expectare. ¶ Qꝫ ſi dictis caſibꝫ occurrētibꝫ
ꝯtingat forte caſus aliq̄s q̄ necāriū ſit locū
ꝯcilij mutare vel obſidiōis vl' guerre vl' pe
ſtis vel ſilis. teneātꝰ nihilominꝰ tam oēs ſu
pradicti q̄ omnes ꝑlati/ceteriq̄ qui ad con
ciliū ire tenentꝰ ad locū ꝓximiorē vt ꝑmittitꝰ
qui ſit abilis ad conciliū ꝯuenire. poſſitq̄
maior pars ꝑlatorum qui infra mēſem ad
locū certum declinauerint/illum ſibi ⁊ ali
is pro loco concilij deputare. ad quem cete
ri conuenire teneantur ac ſi a ꝑncipio fuiſ
ſet deputatus ¶ Cōciliū aūt vt ꝑfertꝰ ꝯuo
catū ⁊ ꝯgregatum de hmōi ſciſmatis cauſa
cognoſcēs/⁊ in ꝯtumaciā electoꝝ ſeu gerē
tiū ſe pro papa vel cardinaliū ſi forte veni
re neglexerint. litem dirimat/cāmq̄ diffini
at/ac culpabiles i ſciſmate ꝓcurādo/ſeu nu
triendo/vl' in adminiſtrādo/aut obediēdo

vel adminiſtrātibꝫ fauēdo/ ſeu ꝯtra inter-
dictū ſupius eligēdo. vel calūnioſos in al-
legādo metū. etiā vltra ꝓdictas penas. cu-
iuſcūqꝫ gradus ſtatꝰ ſeu ꝑeminētie exiſtāt
eccleſiaſtice vel mūdane: ſic puniat/ vt vin-
dicte rigor trāſeat ceterꝫ in exemplū. ¶ Ut
aūt metus ſeu impſſiōis moleſtia in electō-
ne pape eo formiduloſiꝰ euitet. q̄ toti xpia-
nitati lamētabilius eoꝝ incuſſio ſeu factō
ꝑpetret. vltra ꝓdicta ſpealit ducimꝰ ſtatuē-
dū. ꝙ ſi q̄s hmōi metū vel impſſionem aut
violentiā electoribꝫ ipſis vel alicui eoꝝ in
electione pape intulerit. ſeu fecerit aut fie-
ri pcurauerit. vel factū ratū habuerit. aut i
h̄ ꝯſilium dederit vel fauorē. facientem ve
ſcienter receptauerit vel defenſauerit. aut
negligens in execucione penarꝫ inferius
memoratarū extiterit. cuiuſcūqꝫ ſtatus gra
dus vel ꝑeminentie fuerit. etiamſi imperia
li regali pontificali aut alia q̄uis eccleſiaſti
ca aut ſeculari ꝑfulgeat dignitate/ illas pe-
nas ipſo facto incurrat. q̄ in ꝯſtitutione fe-
licis recordationis Bonifacij pape octaui
que incipit Felicis. ꝯtinent/ illis effectua-
liter puniat. Ciuitas vero etiā ſi qḋ abſit
vrbs Romana fuerit vel alia queuis vni-
uerſitas/ que talia facienti conſiliū vel au
xilium dederit aut fauorem. vel infra men-
ſem ſaltem taliter delinquētem prout tan-
ti facinoris enormitas exegerit ⁊ facultas
ei affuerit non duxerit puniendum/ eo ipſo
ſubiaceat eccl'iaſtico interdicto. Et nihilo-
minus/ ꝓter dictam vrbem/ pōtificiali ⁊ ſu
pra. eo ipſo ſit puata dignitate: non obſtā-
tibus priuilegijs quibuſcunqꝫ. ¶ Volu-
mus inſuꝑ ꝙ in fine cuiuſlibet ꝯcilij gene
ralis hoc decretū publicetur ſolēniter/ nec
nō quādocunqꝫ ⁊ vbicunqꝫ romani ponti
ficis electio imminebit facienda/ ante in-
greſſum conclauis legatur/ ⁊ publice inti-
metur. Finit.

¶ Sequitur ſermo

eiuſdē cancellarij factus in die circūciſiōis
dñi corā papa apud taraſconam.

Apparuit gr̄a dei ⁊ ſaluatoris
nr̄i omībꝫ hominibꝫ/ erudiens
nos. vt abnegātes impietatē
⁊ ſecularia deſideria/ ſobrie ⁊
iuſte/ ac pie/ viuamus in hoc
ſeculo. ⁊ reliq̄ que nūc audiuit ex ep̄la pau-
li. veſtra deuotio. Qm̄ apparuit gr̄a di
⁊ ſaluatoris nr̄i. adeamꝰ cū fiducia thronū
gratie eius. vt m̄iam eius ꝯſequamur ⁊ g-
tiam/ in auxilio oportuno. Nā q2 finis noſter
ſuꝑ nos. ⁊ nos debilitati ꝯfractiqꝫ iacemꝰ
in imo/ ⁊ limo ꝯfigimur. ꝯfundat pelagia
na hereſis. q̄ gratiā dei ꝓ ſubleuatione ne-
ceſſariam/ abnegare pſumit. Rurſus q2 de
gr̄a dei ſermo habēdus eſt ⁊ de noīe Jeſu/
quē nemo pōt dicere niſi in ſpū ſancto/ vt
ipſe Jeſus ſm nomē ſuū ſit nobis Jeſus/
vt p̄terea condēnatos in curia iuſticie gra-
tie nos curia ſuſcipiat. dum interim ſedet i
throno ſue gratie. p̄uſqꝫ legitimū tempꝰ cō
parendi p̄tereat/ appellemꝰ ad curiā ⁊ thro
nū gr̄e. illic nos pſentemus in ꝯfeſſionibꝫ
vbi ſoror noſtra mater eſt eiuſdē gratie. et
aduocata noſtra. que plane deſpicere nos
non poterit. Caro enim ⁊ ſanguis noſter
eſt/ ⁊ curie ſue iura defendet/ iura gr̄e. Sꝫ
quis eſt iſte thronus gratie. Ille ꝑculdu-
bio puer hodie circumciſus. cuius vocatū
eſt nomen Jeſus. vt per ieſum gratia fierꝫ
ſicut lex per moyſen data eſt. vt ſaluaretur
mundus per ipſum. quem vidimus plenū
gratia. immo gratiatū. Deus meus. mi-
ſericordia mea. inquit propheta. Et quid
miſericordia niſi gratia. ¶ Sed dicet for-
taſſe timidior aliquis. Ego apertos habēſ
oculos cordis in lumine fidei. ⁊ lucerna e-
uangelice veritatis hodierne/ intueor in h̄
puero ſeueritatem diuine iuſticie ſeueram
valde. que etiam proprio filio dei non pep
cit. quin eum nuditati ⁊ frigori ⁊ duro vul
neri dū tenellus circumciditur/ exponeret
Et tu mihi apud ipſum puerum inuenire
thronum gratie repromittis. Si in viri-
di hoc fecit deus. ſi innocentiſſimo filio nō
pepercit/ in ſicco quid fiet/ peccatoribꝰ ſer-
uis qualiter ignoſcet. Quin etiam mater
eius. mater benedicta. quibus oculis pec-
catoresꝫ inſpiciet/ qui tota hodierni dolo-
ris ſui cauſa ſunt. qui totam ſue grandis
anxietatis materiam prebuerunt/ dum ꝓ-
pter eos vnigenitum dilectiſſimum/ ex a-
cri vulnere cruentum/ ex nuditate ⁊ frigore
vagientem cognoſcit ⁊ dolentem: At vero
quiſquis hoc dixerit ſciat nil tale timendū.
ſatiſfactum eſt iuſticie/ ſatiata eſt/ non pu-
niet bis in id ipſum eum qui gratiam huiꝰ
pueri flagellati meruit: qui factus eſt a deo
nobis iuſticia atqꝫ redēptio/ in q̄ et ſi iuſti-
cia appareat in eiꝰ attritiōe ꝓpter ꝑctā nr̄a
ſupeminēter tn̄ apparet gr̄a dei: q̄ vt ſeruū